

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD I:	Cyngor Sir
DYDDIAD:	23 Mai, 2017
TEITL YR ADRODDIAD:	Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgriwtini 2016/17
ADRODDIAD GAN:	Cadeiryddion y : 1. Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol 2. Pwyllgor Sgriwtini Partneriaethau ac Adfywio
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Adrodd ar waith y ddau bwyllgor sgriwtini yn ystod 2016/2017 a rhoi trosolwg o'r rhaglen waith ar gyfer sgriwtini yn 2017/18
SWYDDOG CYSWLLT: E-bost: ffôn	Anwen Davies (Rheolwr Sgriwtini Dros Dro) AnwenDavies@ynysmon.gov.uk 01248 752578

1.0 ARGYMHELLION

Gofynnir i'r Cyngor:

- 1.1 Gymeradwyo Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgriwtini 2016-2017.
- 1.2 Nodi'r cynnydd a wnaed wrth weithredu canfyddiadau adolygiad annibynnol a gynhaliwyd yn diweddar o'n trefniadau trosolwg a sgriwtini.
- 1.3 Penodi Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol fel y "pencampwr sgriwtini" ar gyfer y cyfnod o fis Mai 2017 i Fai 2018.

2.0 CEFNDIR A CHYD-DESTUN

- 2.1 Mae'r Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgriwtini yn cynnwys y gwaith a wnaed gan y ddau bwyllgor sgriwtini rhwng cyfarfod blynyddol y Cyngor a gynhaliwyd ar 12 Mai 2016 a 23 Mai, 2017.
- 2.2 Mae cadeiryddion y ddau bwyllgor sgriwtini wedi arwain ar ddatblygu blaen raglenni gwaith yn ystod y cyfnod hwn. Cyflwynir blaen raglenni'r pwyllgorau sgriwtini i'r Fforwm Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Sgriwtini a gynhelir bob mis ac i gyfarfod pob pwyllgor sgriwtini i'w cymeradwyo.

Rôl y Pencampwr Sgriwtini

- 2.3. Mae rôl yr "Pencampwr Sgriwtini" yn bwysig wrth hyrwyddo'r swyddogaeth trosolwg a sgriwtini o fewn y Cyngor a hefyd gyda phartneriaid allanol yr Awdurdod. Nid yw'n swydd orfodol nac yn swydd sy'n denu tâl cydnabyddiaeth. Ar 14 Mai 2015, penderfynodd y Cyngor benodi Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn Pencampwr Sgriwtini am y cyfnod o fis Mai 2015 hyd at fis Mai 2016. Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaethau ac Adfywio sy'n cyflawni'r swyddogaeth o fis Mai 2016 i fis Mai 2017. Wedi hynny, cyflawnir y rôl gan Gadeiryddion y ddau Bwyllgor Sgriwtini bob yn ail blwyddyn.

ATODIAD :

Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Sgriwtini 2016/17

ADRODDIAD BLYNYDDOL TROSOLWG A SGRIWTNI: 2016-2017

CYNNWYS

1	Rhagair
2	Beth yw Trosolwg a Sgriwtini
3	Y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
4	Y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
5	Asesu Effaith Sgriwtini
6	Edrych Ymlaen tuag at 2017/18
7	Cysylltu â'r Uned Sgriwtini

ATODIADAU	
Atodiad 1	Canlyniadau a Nodweddion Trosolwg a Sgriwtini Effeithiol mewn Llywodraeth Leol
Atodiad 2	Aelodaeth y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Atodiad 3	Aelodaeth y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Atodiad 4	Paneli Canlyniad Sgriwtini: 2016-2017
atodiad 5	Gweledigaeth ar gyfer Sgriwtini Effeithiol yn y Cyngor

1. RHAGAIR

Y Cynghorydd R Meirion Jones

- Cadeirydd Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol 2016-2017

Ar ddiwedd blwyddyn arall a hefyd diwedd cyfnod y Cyngor presennol hoffwn ddiolch i bawb sydd wedi cyfrannu i waith sgrwtini dros y pedair blynedd diwethaf, yn swyddogion a chynghorwyr a phawb arall.

Wrth baratoi'r cyflwyniad hwn edrychais ar y tri adroddiad blynyddol diweddar a'r tri Rhagair rwyf wedi'u ysgrifennu a meddyliais y gallwn gopïo darnau ohonynt. Er bod sylwadau perthnasol i'r flwyddyn dan sylw wedi eu gwneud credaf fod sgrwtini wedi datblygu ac esblygu wrth adeiladu ar y gwaith o flwyddyn i flwyddyn. Mae rhai agweddau wedi eu trawsnewid tra mae eraill angen sylw. Rydym wedi bod ac yn dal i fod ar daith sgrwtini.

Mae natur gwaith y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol (PSG) yn cael ei ddisgrifio yn yr adroddiad ei hun, isod, yn arbennig yn Adran 3. Mae llwyth gwaith y PSG wedi bod yn sylweddol a chynhaliwyd 11 cyfarfod yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys dau gyfarfod ar yr un diwrnod, bore a phnawn, ar ddau achlysur i ymdopi efo'r gofynion.

Yn chwarterol bu i'r PSG fonitro perfformiad drwy ystyried y Cerdyn Sgorio Corfforaethol a hefyd y Gyllideb Refeniw a'r Gyllideb Gyfalaf. Mae'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol wedi datblygu'n sylweddol dros y cyfnod ac wedi profi i fod yn adnodd defnyddiol a phwysig. Mae'r Dangosfwrdd yn weddol newydd ond wedi sefydlu ei le ac mae'r ddau, y Cerdyn Sgorio a'r Dangosfwrdd yn rhan o "daith" y PSG.

Un agwedd bwysig o gyfrifoldebau'r PSG ydi'r Gyllideb flynyddol sy'n cael ei chyflwyno gan y Pwyllgor Gwaith. Nid yn unig bu i'r PSG ystyried y Gyllideb ddrafft a chanlyniadau'r Ymgynghoriad Cyhoeddus ond hefyd y Cynllun Ymgynghori Cyllideb. Eto mae'r drefn efo cynllunio'r Gyllideb Gorfforaethol wedi symud ymlaen yn sylweddol dros y cyfnod ac mae'r PSG wedi chwarae ei ran yn hynny.

Mae nifer o faterion o sylwedd wedi dod gerbron y PSG yn ystod y flwyddyn ddiwethaf gan gynnwys - Adolygiad o Raglen Moderneiddio Ysgolion Ynys Môn; Adroddiad Cynnydd Gwerthusiad Blynyddol AGGCC o Berfformiad y Gwasanaethau Cymdeithasol yn 2014/15 (23/5/16) ac Adroddiad Arolwg Gwasanaethau Plant gan AGGCC gydag ymateb y Cyngor (13/3/17); Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol ac Adroddiad ar Gwynion Gwasanaethau Cymdeithasol; Tendrau ar gyfer y Gwasanaeth Gofal Cartref a Newidiadau i'r Polisi Codi Tâl Gwasanaeth Gofal Cartref a Teleofal; Costau Ymgynghorwyr; Llyfrgelloedd - "yn gwneud gwahaniaeth" a Strategaeth Drafft y Gwasanaeth Llyfrgell. Bu i'r PSG gael sesiynau briffio o flaen y cyfarfodydd ffurfiol a theimlwyd eu bod o fudd ac yn gwneud y cyfarfodydd ffurfiol yn fwy effeithiol.

Yn ogystal â chyfarfodydd ffurfiol y Pwyllgor sefydlodd y PSG Banelau Canlyniad Sgriwtini, y tro hwn ar Ddiogelu Corfforaethol a Gosod Tai'r Awdurdod Lleol (Tai Gwag) a chyflwynwyd adroddiadau terfynol i'r Pwyllgor Gwaith. Parhawyd efo'r Panel Canlyniad Cynnydd Ysgolion a chyfrannodd rhai o aelodau'r PSG efo rhai o aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaethau. Wrth gwrs, mae rhai o aelodau'r PSG yn gynrychiolwyr ar gyffwrdd eraill y Cyngor, megis Byrddau Rhaglen Trawsnewid, Byrddau Prosiect Trawsnewid a'r Bwrdd Diogelu Corfforaethol. Fel Cadeirydd y PSG roedd gofyn i mi fynychu cyfarfod efo Rheolwraig AGGCC yng Ngogledd Cymru.

Credaf fod sgriwtini wedi gwneud cyfraniad i waith y Cyngor. Gwnaethpwyd y gweinyddu a pharatoadau trylwyr gan y Swyddogion Sgriwtini a chyfraniadau gan swyddogion eraill. Cyfrannodd y Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Sgriwtini at drefnuswydd Sgriwtini. Bu aelodau y ddau Bwyllgor Sgriwtini yn barod iawn eu cyfraniadau. Mae'r PSG wedi ceisio cyrraedd y safonau disgwylidig ac wedi bod yn gyfaill beirniadol ac wedi rhoi gwerth ychwanegol mewn nifer o ffyrdd. Er y gwaith clodwiw - nid da lle gellir gwell. Soniais uchod wrth edrych yn ôl ein bod ar daith sgriwtini a rŵan edrychwn ymlaen at barhau ar y daith honno. Cyfeiriaf yn arbennig at yr Adolygiad a sonnir amdano yn Adran 6 yr Adroddiad ac Atodiad 5. Gwelwyd bod angen newid rhywfaint ar drefniadau'r PSG ac mae dau is-banel am gael eu sefydlu sef Panel Cyllid a Phanel Plant a byddant yn adrodd yn ôl yn gyson i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.

Diolch am yr anrhydedd o gadeirio'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol am y pedair blynedd. Mae Adroddiadau Williams a Swyddfa Archwilio Cymru wedi sôn am bwysigrwydd sgriwtini i lwyddiant gwaith Cynghorau Sir. Wrth ddiolch am gyfraniadau pawb cymeraf y cyfle i ddymuno'n dda i sgriwtini yn y cyfnod nesaf.

R Meirion Jones
(Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol)

Y Cyngorydd Jim Evans

- **Cadeirydd Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio 2016-2017**
- **Pencampwr Sgrwtini 2016 -2017**

Rwy'n falch o gael cyfle i roi crynodeb byr o'r gwaith a wnaed gan y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio yn ystod 2016-2017.

Mae Aelodau'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio wedi gwneud llawer iawn o waith ar ystod eang o faterion a phynciau yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys craffu ar wasanaethau'r Cyngor a sefydliadau partner. Drwy ddarllen adrannau unigol yr Adroddiad Sgrwtini Blyneddol ar gyfer 2016-2017 byddwch yn gweld sut y gall y swyddogaeth sgrwtini wneud gwahaniaeth i drigolion yr Ynys ac i ansawdd bywyd ein cymunedau.

Mae eleni wedi bod yn flwyddyn heriol i'r pwyllgor wrth iddo ystyried pynciau anodd megis safleoedd Sipsiwn a Theithwyr, Cydweithio rhwng Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a'r Cyngor, yr Adroddiad Blyneddol ar Berfformiad Ysgolion a'r gefnogaeth a ddarperir iddynt gan GwE (Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Gogledd Cymru). Hoffwn ddiolch i'r aelodau hynny a gymerodd ran yn y cyfarfodydd hyn; mae'r gwaith wedi galluogi'r aelodau i roi sylw trylwyr i'r materion hyn a gwneud argymhellion ar gyfer gwelliannau. Mae hefyd wedi gwella gwybodaeth aelodau.

Rwy'n meddwl y bydd y 12 mis nesaf, fel bob amser, yn her i aelodau a swyddogion sgrwtini. Cynhelir yr etholiadau llywodraeth leol ym mis Mai 2017, gydag aelodau newydd yn cael eu hethol, a rhagwelir y bydd y Cynulliad yn pasio deddfwriaeth ar gyfer gweithio rhanbarthol cryfach ac ynghylch materion pwysig eraill sy'n effeithio ar lywodraeth leol yng Nghymru. Wedi dweud hynny, 'rwy'n sicr y bydd y swyddogaeth sgrwtini yn gallu datblygu i gwrdd ag unrhyw her newydd.

Hoffwn achub ar y cyfle hwn i fynegi fy ngwerthfawrogiad ac fy niolchiadau i'r holl aelodau, swyddogion, sefydliadau allanol ac eraill sydd wedi cyfrannu at flwyddyn lwyddiannus yn natblygiad parhaus sgrwtini yn Ynys Môn.

Yn olaf, mae'n rhaid i mi ddiolch yn fawr i'r Cyngorydd Derlwyn Hughes am ei wasanaeth fel Cadeirydd y pwyllgor hwn hyd at fis Ionawr 2017. 'Roedd yn bleser i fod yn aelod o'r pwyllgor dan ei gadeiryddiaeth. 'Roedd yn eithriadol o dda ac roedd yn rhaid i mi wneud fy ngorau glas i gyrraedd y safon uchel iawn a osodwyd ganddo.

Jim Evans
(Cadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio)

2.0 BETH YW TROSOLWG A SGRIWTINI?

Y Cyd-destun Cenedlaethol:

- 2.1 Mae pwyllgorau sgrwtini yn rhan o'r ffordd y mae llywodraeth leol yng Nghymru yn gweithredu. Yn ogystal â sefydlu Pwyllgor Gwaith i wneud penderfyniadau, mae Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn ei gwneud yn ofynnol i sefydlu un neu ragor o bwyllgorau sgrwtini i ddal y rheini sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif ac i yrru gwelliant a gweithredu fel llais y gymuned a chwarae rhan yn y gwaith o ddatblygu ac adolygu polisïau.
- 2.2 Mae'r Ganolfan Craffu Cyhoeddus¹ yn arddel pedair egwyddor allweddol i gefnogi gwaith sgrwtini effeithiol gan Aelodau:
- I. Darparu her "cyfaill beirniadol" i'r rheini sy'n llunio polisïau a gwneud penderfyniadau
 - II. Sicrhau y clywir llais a phryderon y cyhoedd a chymunedau
 - III. "Llywodraethwyr annibynnol eu meddwl" sy'n arwain y broses sgrwtini ac yn cymryd perchnogaeth ohoni.
 - IV. Gyrru gwelliannau mewn gwasanaethau cyhoeddus.
- 2.3 Ym mis Ionawr 2017 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Bapur Gwyn o'r enw 'Diwygio Llywodraeth Leol: Cadernid ac Adnewyddiad'. Daeth y cyfnod ymgynghori i ben arno ym mis Ebrill. 'Roedd y Papur Gwyn yn gofyn am sylwadau ynghylch cynigion i ddarparu ystod o wasanaethau trwy drefniant gweithio rhanbarthol gorfodol ac 'roedd yn rhoi sylw i faterion gweithlu ac yn cynnwys cynigion i newid y drefn etholiadol. 'Roedd hefyd yn galw ar ddinasyddion i chwarae rhan weithredol mewn democratiaeth leol ac yn y gwaith o ddylunio a darparu gwasanaethau. Rhagwelir y bydd y Mesur a fydd yn deillio o'r Papur Gwyn yn cyflwyno trefniadau cydweithio gorfodol ar gyfer Cynghorau Cymru, ynghyd â chynigion penodol sy'n ymwneud â swyddogaethau sgrwtini gan Aelodau.
- 2.4 Mae Llywodraeth Cymru yn argymhell darparu fframwaith sy'n rhoi dewis o sut i gyflawni'r swyddogaeth sgrwtini. Bydd opsiwn i barhau i wneud gwaith sgrwtini ym mhob Cyngor o fewn trefniant rhanbarthol, neu i sefydlu pwyllgor sgrwtini rhanbarthol sefydlog, neu i wneud gwaith sgrwtini rhanbarthol ar sail tasg a gorffen neu i fabwysiadu cyfuniad o'r dulliau hyn o weithredu. Wrth ymgymryd â gwaith i graffu ar swyddogaeth rhanbarthol, cynigir y dylai'r aelodau fod o dan ddyletswydd i ystyried y budd rhanbarthol yn ogystal â buddiannau eu cynghorau penodol. Felly, bydd angen i'r swyddogaeth sgrwtini ddatblygu ymhellach wrth i newidiadau ddigwydd.
- 2.5 Er mwyn datblygu'r swyddogaeth sgrwtini ymhellach o fewn y Cyngor, cynhaliwyd adolygiad annibynnol o'n trefniadau cyfredol yn 2016 er mwyn cael persbectif ehangach. Gellir gweld rhagor o wybodaeth yn adran 6 yr adroddiad hwn.

¹ Canllaw Sgrwtini Da , Llundain Canolfan Craffu Cyhoeddus; 2004

Strwythur Lleol:

- 2.6 Mae'r swyddogaeth trosolwg a sgrwtini yng Nghyngor Sir Ynys Môn yn parhau i gael ei chyflawni drwy strwythur sy'n cynnwys dau bwyllgor sgrwtini:
- Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol;
 - Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio
- 2.7 Sefydlodd y **Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol** ddau banel canlyniad sgrwtini yn 2016/17 i ystyried dau faes polisi sef - Diogelu Corfforaethol, a Gosod Tai'r Awdurdodau Lleol (unedau gwag). Yn ystod y cyfnod hwn, parhaodd y Grŵp Adolygu Cynnydd Ysgolion i weithredu. (sef panel canlyniad sgrwtini yn deillio o'r **Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio a Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol**). Mae paragraff 5.1 isod yn trafod gwaith y panelau hyn yn fanylach.
- 2.8 Gall y pwyllgor sgrwtini perthnasol "alw i mewn" benderfyniad a wnaed gan y Pwyllgor Gwaith, Aelod Portffolio neu swyddogion y mae'r Pwyllgor Gwaith wedi dirprwyo grym iddynt wneud penderfyniadau penodol. Nid yw'r pwyllgorau sgrwtini yn defnyddio ei rym "galw i mewn" oni bai bod ganddo reswm da iawn i wneud hynny, ac ni wnaeth hynny o gwbl yn 2016-2017.
- 2.9 Gall ein pwyllgorau sgrwtini wneud eu gwaith mewn un o'r ffyrdd canlynol:
- Ystyried y pwnc yn ystod cyfarfod ffurfiol
 - Ystyried y pwnc yn fanylach trwy sefydlu panel canlyniad sgrwtini NEU
 - Cynnal sesiynau anffurfiol ar faes polisi penodol.
- 2.10 Unwaith eto yn ystod 2016/2017, 'roedd y pwyllgorau sgrwtini yn ymwybodol o'r angen i geisio canolbwyntio eu gwaith ar ganlyniadau ac o fewn fframwaith Swyddfa Archwilio Cymru o nodweddion a chanlyniadau sgrwtini a throsolwg effeithiol mewn llywodraeth leol:
- Gwell ganlyniadau
 - Gwell benderfyniadau
 - Gwell ymgysylltiad

Crynohir y fframwaith arfer gorau yma yn **ATODIAD 1** i'r adroddiad hwn

3.0 PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL

Cylch gwaith:

- 3.1 Ffocws gwaith y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yw darparu sicrwydd ynghylch cyflawni a darparu'r holl wasanaethau; sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni ei amcanion corfforaethol a'i amcanion ar gyfer ei wasanaethau (fel yr amlinellwyd yn ei Gynllun Busnes Corfforaethol, y Gyllideb Flynyddol, y Fframwaith Polisi a Chyllideb, y Fframwaith Rheoli Perfformiad, Polisiau Corfforaethol neu eu cynlluniau a'u polisiau olynol); a chefnogi a gwneud argymhellion ar gyfer gwelliant parhaus.
- 3.2 Mae aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn cynnal cyfarfodydd briffio cyn pob pwyllgor er mwyn paratoi a rhoi ffocws i'r drafodaeth yng nghyfarfodydd ffurfiol y pwyllgor. Ystyrir bod hyn yn arfer da a bwriedir parhau â'r trefniadau hyn yn 2017-2018.

Aelodaeth:

- 3.3 Cadeirir y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol gan y Cynghorydd R Meirion Jones gyda chefnogaeth ei Is-Gadeirydd, y Cynghorydd Gwilym O Jones. Mae deg Aelod yn gwasanaethu ar y pwyllgor ac mae'r aelodaeth yn adlewyrchu cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor. Mae manylion llawn am aelodaeth y pwyllgor ynghlwm **(ATODIAD 2)**.

4.0 PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cylch gwaith:

- 4.1 Prif ffocws y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio yw sicrhau yr hyrwyddir buddiannau dinasyddion Ynys Môn ac y gwneir y defnydd gorau o adnoddau'r Cyngor, yn unol â blaenoriaethau'r Cyngor, sy'n dangos gwerth ychwanegol yn sgil gweithio gyda phartneriaid. Mae cylch gwaith y pwyllgor yn cynnwys trefniadau rhanbarthol a chenedlaethol yn ogystal â threfniadau lleol.
- 4.2 Mae cylch gwaith y pwyllgor hefyd yn ymestyn i faterion adfywio a'r rhaglen "Ynys Ynni" (neu gynlluniau a pholisiau olynol).
- 4.3 Y pwyllgor hefyd yw'r Pwyllgor Trosedd ac Anhrefn enwebedig sy'n delio â materion trosedd ac anhrefn, fel sy'n ofynnol o dan Adrannau 19 a 20 o Ddeddf yr Heddlu a Chyfiawnder 2006.
- 4.4 Ar ddechrau 2017 dechreuodd y pwyllgor arbrawf o gynnal cyfarfodydd briffio gydag aelodau cyn pob cyfarfod ffurfiol o'r pwyllgor sgriwtini. Ystyrir bod hynny'n arfer da, a rhagwelir y bydd yr arfer hwn yn cael ei wreiddio'n llawn yn ystod 2017/2018.

Aelodaeth:

- 4.5 Cadeiriwyd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio gan y Cyngorydd Derlwyn Hughes nes iddo ymddiswyddo fel aelod etholedig am resymau iechyd yn Ionawr, 2017. Camodd y Cyngorydd Jim Evans i'r adwy am weddill y cyfnod. Y Cyngorydd Alun Mummery oedd Is-Gadeirydd y Pwyllgor yn ystod 2016/17. Mae deg o aelodau yn gwasanaethu ar y pwyllgor hwn hefyd ac mae'r aelodaeth yn adlewyrchu cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor. Mae manylion llawn am aelodaeth y pwyllgor ynghlwm (**ATODIAD 3**).

5.0 ASESU EFFAITH SGRIWTINI

- 5.1 Cyflawnwyd nifer o **allbynnau** sylweddol gan Sgriwtini yn ystod y flwyddyn ddinesig ddiwethaf, sy'n mynd rhywfaint o'r ffordd i'n cynorthwyo i asesu effaith y swyddogaeth sgriwtini yn lleol:

- **Blaen raglenni gwaith** – mae'r drefn o gael blaen raglenni gwaith wedi hen sefydlu fel sail ar gyfer gwaith y ddau bwyllgor sgriwtini. Mae'r rhaglenni hyn yn gyfrwng pwysig i gynorthwyo aelodau pwyllgorau sgriwtini i flaenoriaethu eu gwaith ac maent wedi cael eu trafod gyda'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth a Phenaethiaid Gwasanaeth. Mae'r ddau bwyllgor yn adolygu cynnwys eu blaen raglenni gwaith ym mhob cyfarfod er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol ac yn gydnaws â blaenoriaethau lleol. Fodd bynnag, cydnabyddir bod angen i ni fabwysiadu ymagwedd fwy strategol sy'n seiliedig ar ganlyniadau ac ar flaenoriaethau'r Cyngor, y Rhaglen Drawsnewid, y Risgiau Corfforaethol a Blaenraglen y Pwyllgor Gwaith. Bydd hyn yn flaenoriaeth i ni yn ystod blwyddyn ddinesig 2017/18.
- **Cyfarfodydd y Pwyllgor** – cynhaliwyd 18 o gyfarfodydd sgriwtini yn ystod 2016/17; 11 cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ac 7 o'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio. Mae yna hefyd drefniadau cadarn ar waith i sicrhau bod amser wedi ei neilltuo yn y Pwyllgor Gwaith i drafod materion sydd wedi cael sylw gan y ddau bwyllgor sgriwtini.

Gellir crynhoi gwaith y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn bedair prif thema:

- I. Perfformiad Gwasanaethau
- II. Pennu'r cyllideb a pherfformiad yn ystod y flwyddyn

- III. Adroddiadau blynyddol (gwasanaethau cymdeithasol a llyfrgelloedd)
- IV. Cynigion trawsnewid.

Gellir crynhoi gwaith y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio yn bedair prif thema:

- I. Perfformiad partneriaethau
 - II. Adfywio economaidd a'r cysyniad Ynys Ynni (neu gynlluniau a pholisïau olynol).
 - III. Materion Trosedd ac Anhrefn
 - IV. Delio ag unrhyw fater nad oes modd i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ei ystyried.
- **Panelli Canlyniad Sgrwtini** – cynorthwywyd y ddau riant-bwyllgor hefyd gan banelau canlyniadau sgrwtini a gwblhaodd gwaith sgrwtini manwl yn y meysydd polisi canlynol:

Rhiant-Bwyllgor	Maes Polisi	Cylch Gwaith
Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol	Diogelu Corfforaethol	Monitro cynnydd cychwynnol o ran gweithredu argymhellion adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru ar drefniadau diogelu corfforaethol yr Awdurdod
Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol	Gosod tai'r awdurdod lleol (unedau gwag)	Sgrwtini trylwyr o berfformiad yr awdurdod yn y maes gosod tai
Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio a Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol.	Cynnydd ysgolion	Herio perfformiad ysgolion a chydabod arferion da er mwyn annog ysgolion Ynys Môn i'w mabwysiadu.
Mae manylion pellach ar waith y paneli hyn ynghlwm (ATODIAD 4) .		

- **Fforwm Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion** – mae'r fforwm hwn bellach yn ei ail flwyddyn ac mae wedi bod yn cyfarfod yn fisol yn ystod 2016/17. Ystyrir bod y Fforwm yn gyfrwng pwysig i oruchwylio rhaglenni gwaith y pwyllgorau sgrwtini ac i drafod blaenoriaethau gyda chadeiryddion ac is-gadeiryddion y pwyllgorau sgrwtini. Mae hefyd yn arwain y gwaith o ddatblygu a gwella parhaus y swyddogaeth trosolwg a sgrwtini.

Mesur canlyniadau:

5.2 Mae cofnodi ac asesu effaith y swyddogaeth Sgrwtini yn her gan nad yw **canlyniadau** gweithgareddau trosolwg a sgrwtini bob amser yn hawdd i'w mesur mewn ffordd systematig. Ar ben hynny, nid yw'n hawdd mesur gallu'r swyddogaeth trosolwg a sgrwtini i ddylanwadu, trwy drafodaeth, ar y rheini sy'n gwneud penderfyniadau. Fodd bynnag, mae rhai enghreifftiau lle mae mewnbwn sgrwtini wedi ychwanegu gwerth a / neu wedi dylanwadu ar y ffordd y mae cynigion wedi eu gweithredu gan y Cyngor. Er enghraifft:

- **Proses gosod cyllideb 2017/18** - gosod y sylfeini ar gyfer cryfhau, a fod yn fwy strategol wrth osod y gyllideb, a oedd yn seiliedig ar ganlyniadau ac arfer gorau³. Canolbwyntiodd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ei ymdrechion ar nifer o gwestiynau strategol allweddol ac ar ansawdd y pecyn ymgynghori cyhoeddus. Wrth symud ymlaen, bydd angen i'r Awdurdod adeiladu ar y datblygiad cadarnhaol hwn a sicrhau bod y swyddogaeth sgrwtini yn rhoi mewnbwn yn gynharach yn y broses o osod y gyllideb.
- **Ymgysylltu â dinasyddion a chyfranogiad** – 'roedd cyfraniad y swyddogaeth sgrwtini i'r broses o osod y gyllideb hefyd yn cynnwys ymgysylltu'n uniongyrchol â Chyngor Ieuencid Môn (*Llais Ni*) i glywed ei sylwadau ac i ychwanegu gwerth at y swyddogaeth sgrwtini. Bu aelodau Llais Ni mewn gweithdy gyda swyddogion ac Aelodau i gael gwell dealltwriaeth o gynigion y Cyngor ar gyfer y gyllideb. Rhoddodd hyn gyfle i'r bobl ifanc gyflwyno ymateb cynhwysfawr i'r cynigion fel y gallai'r Pwyllgor Sgrwtini eu hystyried. Daeth cynrychiolwyr o Llais Ni hefyd i gyfarfod o'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol i weld ymateb y Pwyllgor i'w sylwadau ar y cynigion. Comisiynwyd gwerthusiad o'r gwaith hwn trwy Medrwn Môn gyda'r bwriad o adeiladu ar y sylfaen lwyddiannus hon.

³ Codi'r Her: Sgrwtini ariannol mewn cyfnod heriol. Canllaw i awdurdodau lleol Cymru, y Ganolfan Craffu Cyhoeddus (2014)

- **Perfformiad y gwasanaethau plant** - wedi iddo dynnu sylw at bryderon am berfformiad mewn rhai dangosyddion allweddol wrth iddo fonitro'r cerdyn sgorio corfforaethol ar gyfer yr ail chwarter, gofynnodd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol am adroddiad manwl gan y gwasanaethau plant. O ganlyniad, bu modd i'r Pwyllgor roi rhagor o sylw i faterion perfformiad o fewn y gwasanaeth a chyfrannu at wneud penderfyniad i sefydlu panel sefydlog ar gyfer gwasanaethau plant.
- **Perfformiad Ysgolion** – cafodd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio gyfle i holi'r Uwch Ymgynghorydd Her (GwE) yn fanwl am y camau a gymerir i wella perfformiad ysgolion sydd yn y categori oren neu'r categori coch yn y Fframwaith Categori Ysgolion Cenedlaethol. Yn ogystal, cafodd y pwyllgor adroddiad ar safonau ysgolion ar gyfer blwyddyn academaidd 2015/16. Roedd y wybodaeth yn cynnwys trosolwg cynhwysfawr o berfformiad ysgolion yr Ynys. Cododd y Pwyllgor amryw o faterion. Mynegwyd pryder bod safle ysgolion uwchradd Môn ychydig yn is yn y rhan fwyaf o'r dangosyddion allweddol o gymharu ag ysgolion ardaloedd eraill trwy'r wlad gan bod yr ysgolion eraill hynny wedi gwneud llawer mwy o gynnydd. Hefyd, roedd angen gwella perfformiad yng nghyfnod allweddol 4.
- **Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr** - gofynnwyd i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio graffu ar y gwaith o nodi safleoedd parhaol a dros dro ar gyfer sipsiwn a theithwyr ar yr Ynys. Mae hwn wedi bod yn fater cynhennus. Cafodd y Pwyllgor wybodaeth gan drigolion a hefyd gan eiriolwr annibynnol a benodwyd ar ran y gymuned sipsiwn a theithwyr, yn ogystal â gwybodaeth gan swyddogion. Cafodd y Pwyllgor gyfle hefyd i graffu ar y drafft o Brotocol Gogledd Cymru ar gyfer y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr a luniwyd er mwyn sefydlu dull mwy cyson o weithredu ar draws Gogledd Cymru.

6.0 EDRYCH YMLAEN TUAG AT 2017/18

- 6.1 Yn ystod 2016, comisiynwyd y Ganolfan Craffu Cyhoeddus gan Uwch Dîm Arweinyddiaeth y Cyngor (UDA) i gynnal adolygiad o drefniadau sgrwtini 'r Awdurdod er mwyn cael argymhellion ar sut i gryfhau ac adeiladu ar y swyddogaeth trosolwg a sgrwtini, a hynny i baratoi ar gyfer y weinyddiaeth newydd ym mis Mai, 2017. Mae canlyniadau'r adolygiad hwn wedi darparu sail gadarn ar gyfer symud ymlaen ac eglurder pellach ar y rôl mae'r swyddogaeth trosolwg a sgrwtini yn ei chwarae yn nhrefniadau llywodraethu'r Awdurdod.

6.2 Mae Aelodau Etholedig a'r UDA wedi derbyn yr argymhellion yn llwyr ac maent wedi bod yn sail ar gyfer rhaglen wella sy'n blaenoriaethu camau gweithredu yn y tymor byr a'r tymor canol o dan y themâu canlynol:

- Cryfhau'r ymagwedd "Cyngor cyfan" tuag at sgrwtini
- Gwella effaith sgrwtini
- Adeiladu'r capasiti a'r gallu ar gyfer sgrwtini effeithiol
- Gwella ymgysylltu â'r cyhoedd yn ein gwaith sgrwtini.

Paratowyd datganiad gweledigaeth ar gyfer sgrwtini effeithiol a fydd yn sail ar gyfer cryfhau ein swyddogaeth sgrwtini a throsolwg ymhellach. **(ATODIAD 5)** Cymeradwywyd y datganiad gan y Fforwm Cadeiryddion / Is-Gadeiryddion Sgrwtini a fydd yn monitro cynnydd wrth weithredu'r rhaglen wella.

7.0 CYSYLLTU Â'R UNED SGRWTINI

7.1 I gael gwybod mwy am sgrwtini ym Môn neu i fynegi barn cysylltwch â:

Uned Sgrwtini,
Cyngor Sir Ynys Môn,
Swyddfeydd y Cyngor.
Llangefni.
Ynys Môn.
LL77 7TW

Anwen Davies	Rheolwr Sgrwtini Dros Dro (yn arwain ar gefnogi'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol).	(01248) 752578 AnwenDavies@ynysmon.gov.uk
Geraint Wyn Roberts	Swyddog Sgrwtini (yn arwain ar gefnogi'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio).	(01248) 752039 gwrce@ynysmon.gov.uk

**ADRODDIAD BLYNYDDOL TROSOLWG A
SGRIWTINI: 2016-2017**

ATODIADAU

ATODIAD 1

Canlyniadau a Nodweddion am Trosolwg a Sgrwtini Effeithiol i Lywodraeth Leol

Canlyniad Beth mae craffu da yn anelu at eu fylawni	Nodweddion Sut olwg fyddai arno? Sut y gallem ei adnabod?
1. Mae atebolrwydd democrataidd yn llywio gwelliant mewn gwasanaethau cyhoeddus. <i>‘Canlyniadau Gwell’</i>	Yr amgylchedd i) Mae gan drosolwg a chraffu rôl benodol a gwerthfawr o fewn trefniadau gwella a llywodraethu'r cyngor. ii) Mae'r swyddogaeth trosolwg a chraffu yn cael y cymorth sydd ei angen arni gan swyddogion penodedig sy'n gallu cynnal gwaith ymchwil annibynnol yn effeithiol, ac mae'n rhoi dadansoddiadau, cyngor a hyfforddiant o ansawdd uchel i gynghorwyr. Arfer iii) Mae ymchwiliadau'r swyddogaeth trosolwg a chraffu yn anwleidyddol, yn fethodolegol gadarn ac yn cynnwys amrywiaeth eang o dystiolaeth a safbwyntiau. Effaith iv) Mae'r swyddogaeth trosolwg a chraffu yn herio gwneuthurwyr penderfyniadau a darparwyr gwasanaethau yn rheolaidd ar sail tystiolaeth. v) Mae'r swyddogaeth trosolwg a chraffu yn darparu atebion hyfyw yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn I broblemsu cydnabyddedig.
2. Mae'r broses o wneud penderfyniadau democrataidd yn atebol, yn gynhwysol ac yn gadarn. <i>‘Penderfyniadau</i>	Yr amgylchedd i) Mae cynghorwyr trosolwg a chraffu yn cael y cyfleoedd hyfforddi a datblygu sydd eu hangen arnynt i ymgymryd â'u rôl yn effeithiol. ii) Mae'r broses yn cael cefnogaeth effeithiol gan dîm rheoli corfforaethol y cyngor sy'n sicrhau bod y wybodaeth a roddir i'r swyddogaeth trosolwg a chraffu o ansawdd uchel ac y caiff ei darparu mewn modd amserol a chyson.

<i>gwell'</i>	Arfer iii) Caiff y swyddogaeth trosolwg a chraffu ei harwain gan gynghorwyr, mae'n ystyried safbwyntiau'r cyhoedd, partneriaid a rheoleiddwyr, ac yn cydbwysu'r broses o flaenoriaethu pryderon y gymuned yn erbyn materion lle ceir risg strategol a materion o bwysigrwydd strategol. iv) Caiff cyfarfodydd a gweithgareddau'r swyddogaeth trosolwg a chraffu eu cynllunio'n dda, eu cadeirio'n effeithiol ac maent yn gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ae gael iddi. Effaith v) Mae gwneuthurwyr penderfyniadau yn sicrhau eu bod yn atebol i'r cyhoedd mewn perthynas â'u cyfrifoldebau portffolio o fewn pwyllgorau trosolwg a chraffu.
3. Mae'r cyhoedd yn cymryd rhan mewn trafodaethau democrataidd am y ffordd y caiff gwasanaethau cyhoeddus eu darparu nawr ac yn y dyfodol. <i>'Ymgysylltu'n well'</i>	Yr amgylchedd i) Mae'r weithrediaeth a'r tîm rheoli corfforaethol yn cydnabod y swyddogaeth trosolwg a chraffu fel un o systemau pwysig y cyngor ar gyfer ymgysylltu â'r gymuned, ac mae'r swyddogaeth yn hwyluso mwy o gyfranogiad gan y cyhoedd ym maes llywodraethu. Arfer ii) Nodweddir y swyddogaeth trosolwg a chraffu gan drefniadau cyfathrebu effeithiol er mwyn codi ymwybyddiaeth o atebolrwydd democrataidd ac annog cyfranogiad. iii) Mae'r swyddogaeth trosolwg a chraffu yn gweithredu mewn modd anwleidyddol ac yn ymdrin yn effeithiol â thensiwn, gwrthdaro a materion gwleidyddol sensitif. iv) Mae'r swyddogaeth trosolwg a chraffu yn meithrin ymddiriedaeth a chydberthnasau da ag amrywiaeth eang o randdeiliaid mewnol ac allanol. Effaith v) Mae'r swyddogaeth trosolwg a chraffu yn galluogi i 'lais' pobl a chymunedau lleol ledled yr ardal gael ei glywed fel rhan o'r prosesau gwneud penderfyniadau a llunio

ATODIAD 2

Aelodaeth y Pwyllgor Sgrïwtini Corfforaethol

	Enw	Ward	Parti Gwleidyddol/Grwp		Enw	Ward	Parti Gwleidyddol/Grwp
	Cyng. R Meirion Jones (Cadeirydd)	Aethwy	Plaid Cymru		Cyng Gwilym Jones (Vice Chair)	Llifon	Annibynnol
	Cyng Raymond Jones	Caergybi	Annibynnol		Cyng Jim Evans	Aethwy	Annibynnol
	Cyng Victor Hughes	Bro Rhosyr	Annibynnol		Cyng Lewis Davies	Seiriol	Plaid Cymru
	Cyng Ann Griffith	Bro Aberffraw	Plaid Cymru		Cyng Llinos Medi Huws	Talybolion	Plaid Cymru
	Cyng R Llewelyn Jones	Caergybi	Heb ymuno		Cyng Peter Rogers	Bro Aberffraw	Grwp Chwyldroad

Aelodaeth y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio

Enw			Parti Gwleidyddol/Grwp			Enw			Parti Gwleidyddol/Grwp		
	Cyng. Jim Evans (Cadeirydd)	Aethwy	Annibynol		Cyng. Alun Mummery (Vice Chair)	Aethwy	Plaid Cymru				
	Cyng. Gwilym Jones	Llifon	Annibynol		Cyng. Richard Owen Jones	Twrcelyn	Annibynol				
	Cyng. Dafydd Rhys Thomas	Ynys Cybi	Annibynol		Cyng. Trefor LL Hughes	Ynys Gybi	Plaid Cymru				
	Cyng. Carwyn Jones	Seiriol	Plaid Cymru		Cyng. Dylan Rees	Canolbarth Mon	Plaid Cymru				
	Cyng. Robert Llewelyn Jones	Caergybi	Heb Ymuno	1 Sedd Wag							

Aelodau y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio yn ystod rhan o 2016-2017:		
Cyng. Derlwyn Hughes	Cyng John Griffith	Cyng W T Hughes

Paneli Canlyniad Sgrwtini: 2016/17

Panel Canlyniad Sgrwtini: Diogelu Corfforaethol

Aelodau'r Panel:

Y Cynghorydd Meirion Jones (Cadeirydd), Y Cynghorydd Llinos Medi Huws, Y Cynghorydd Ann Griffith a'r Cynghorydd Jim Evans

Crynodeb:

Ar 6 Gorffennaf 2015 ystyriodd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ymateb y Cyngor i adroddiad gan Swyddfa Archwilio Cymru (SAC) ar drefniadau sicrwydd ac atebolrwydd mewn perthynas â diogelu corfforaethol. Penderfynodd y Pwyllgor gefnogi'r camau gweithredu arfaethedig i gydymffurfio ag argymhellion SAC, ond roedd yn ystyried hefyd y byddai'n briodol sefydlu Panel i fonitro cynnydd cychwynol er mwyn sicrhau bod meysydd allweddol yn derbyn sylw amserol.

Wrth ymgymryd â'r dasg derbyniodd y Panel gynlluniau a pholisïau perthnasol a chynhaliwyd cyfarfodydd ag uwch swyddogion a oedd â'r dasg o arwain ar y mater hwn yn gorfforaethol.

Roedd y Panel yn fodlon bod y Bwrdd Diogelu Corfforaethol yn ymgymryd â'r dasg i sicrhau bod y Cyngor yn ymgymryd â'u dyletswydd diogelu. Gwnaed argymhellion amrywiol i arwain at welliannau pellach megis mwy o ffocws monitro yn y Cerdyn Sgorio Corfforaethol, Bwrdd Diogelu Corfforaethol i gynnwys aelod o'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a dylai pob gwasanaeth gymryd perchnogaeth o'r mater pwysig hwn a sicrhau bod gwiriadau digonol ar waith.

Cyflwynwyd adroddiad terfynol y Panel i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ar 12 Medi 2016 a phenderfynwyd ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith ar 17 Hydref 2016. Derbyniodd y Pwyllgor Gwaith yr adroddiad yn llawn ynghyd â'r argymhellion.

Panel Canlyniad Sgrwtini: Gosod Tai'r Awdurdod Lleol (Tai Gwag)

Aelodau'r Panel:

Y Cynghorydd Gwilym Jones (Cadeirydd), Y Cynghorydd Victor Hughes, Y Cynghorydd Lewis Davies, Y Cynghorydd Raymond Jones a'r Cynghorydd Robert Ll Jones.

Crynodeb:

Ar 17 Medi 2015 ystyriodd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol y cerdyn sgorio corfforaethol (Ch1). Roedd y cerdyn sgorio yn tynnu sylw at statws fflag goch y dangosydd 'nifer y dyddiau calendr a gymerir ar gyfartaledd i osod unedau y gellir eu gosod' (DP23) ac ystyriwyd bod angen sefydlu Panel i edrych ar y mater hwn mewn mwy o fanylder.

Wrth ymgymryd â'r dasg, derbyniodd y Panel wybodaeth berthnasol ynglŷn ag eiddo gwag a phrosesau o fewn y Cyngor. Cyfarfu'r Panel â swyddogion tai hefyd er mwyn derbyn esboniad ymarferol am y prosesau ailosod a'u barn hwy am y sefyllfa bresennol.

Derbyniodd y Panel esboniad gwasanaethau tai ar gyfer y perfformiad gwael o DP 23 a chadw'r targed o 25 diwrnod, ond i fonitro'n agos yn erbyn awdurdodau cyfagos Gogledd Cymru yr un DP. Dylid ail ystyried ei chynnwys neu newid y targed ar gyfer 2017/18. Pwysleisiwyd hefyd y pwysigrwydd o briffio aelodau ar y Polisi Gosod Tai yn ogystal â datblygu taflen wybodaeth fer ar faterion allweddol.

Cyflwynwyd adroddiad terfynol y Panel i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar 12 Medi 2016 a chytunwyd i'w gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith ar 17 Hydref 2016. Derbyniodd y Pwyllgor Gwaith yr adroddiad yn llawn ynghyd â'r argymhellion.

Panel Canlyniad Sgriwtini: Grŵp Adolygu Cynnydd Ysgolion (statws: parhaus)

Aelodau'r Panel:

Y Cynghorydd Derlwyn Hughes, Y Cynghorydd Alun Mummery, Y Cynghorydd Dylan Rees, Y Cynghorydd Richard Owen Jones, Y Cynghorydd R Meirion Jones, Y Cynghorydd Gwilym Jones, Y Cynghorydd Lewis Davies a'r Cynghorydd Jim Evans.

(O.N. caiff aelod o'r Panel ei ethol yn Gadeirydd ym mhob cyfarfod.)

Crynodeb:

Sefydlwyd y Grŵp Adolygu Cynnydd Ysgolion ar 21 Tachwedd 2012 gan bwyllgor blaenorol, sef y Pwyllgor Sgriwtini Addysg a Hamdden. Roedd yn codi o argymhellion Estyn ynglŷn ag ansawdd y gwasanaethau addysg ar gyfer plant a phobl ifanc yn Ynys Môn. Nod y panel oedd cynorthwyo'r gwasanaeth addysg i wella perfformiad ysgolion yr Ynys, drwy gynyddu a datblygu atebolrwydd lleol am berfformiad ysgolion ac ychwanegu at wybodaeth Aelodau am yrwyr perfformiad allweddol a heriau sy'n wynebu ysgolion ar Ynys Môn.

Wrth sefydlu strwythur newydd ar gyfer pwyllgorau sgriwtini ym mis Mai 2013, cytunwyd y byddai aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio'n parhau i wneud gwaith y Grŵp Adolygu Cynnydd Ysgolion, ond y byddai'n cael ei ddynodi'n Banel Canlyniad Sgriwtini. Mae'r Panel yn monitro cynnydd ysgolion unigol er mwyn dysgu gan ysgolion sy'n perfformio'n dda ac, os oes angen, yn cyflwyno argymhellion i'r Adran Dysgu Gydol Oes y gallai ysgol fod angen cefnogaeth ychwanegol gan y gwasanaeth addysg a/neu'r gwasanaeth gwella rhanbarthol, sef "GwE".

Y negeseuon allweddol o'r Grŵp Adolygu Cynnydd Ysgolion ar gyfer 2016/17 oedd bod Ysgolion:

- Wedi gweithio yn dda gyda GwE, ac yn canmol ansawdd y gefnogaeth a ddarperir;
- Dystiolaeth o ddefnyddio cynlluniau datblygu i fynd i'r afael â meysydd perfformiad gwan;
- Wedi gweithio yn dda gydag ysgolion eraill ar yr Ynys er mwyn rhannu arfer da;
- Yn agored o ran nodi gwendid mewn perfformiad yr ysgol ac yn gallu rhoi esboniad bendant pam yr oedd hyn yn wir;
- Cronfa gyfyngedig o athrawon profiadol sy'n barod i lenwi swyddi dros dro gweigion a swyddi pennaeth, yn enwedig drwy gyfrwng y Gymraeg.

Yn ystod 2016/17 cyfarfu'r Panel 4 gwaith gan gyfarfod â Phenaethiaid Ysgolion, Cadeiryddion Llywodraethwyr ac ymgynghorwyr her GwE. Cyflwynwyd adroddiad ar waith y Panel i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ar 16 Chwefror 2017 a chymeradwyodd y Panel restr o ysgolion i ymweld â hwy.

Gweledigaeth ar gyfer sgrwtini effeithiol yng Nghyngor Sir Ynys Môn

F3

Gweledigaeth

Mae Sgrwtini yn Ynys Môn yn anelu at sicrhau gwell ganlyniadau ar gyfer dinasyddion a chymunedau a hefyd ychwanegu at effeithiolrwydd y Cyngor drwy helpu i wneud gwasanaethau cyhoeddus yn fwy tryloyw, cynhwysol, atebol a chost effeithiol.

Egwyddorion Arweiniol ar gyfer Sgrwtini yn Ynys Môn

- Mae sgrwtini yn creu awyrgylch o gyd-ymdiriedaeth, cydweithio a rhannu cyfrifoldebau er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau ar gyfer cymunedau lleol.
- Mae Aelodau nad ydynt ar y Pwyllgor Gwaith yn anwleidyddol yn y modd y maent yn cyflawni eu swyddogaethau cefnogi a herio.
- Mae gweithgaredd sgrwtini yn ehangu yn uniongyrchol y sylfaen dystiolaeth sydd ar gael ar gyfer gwneud penderfyniadau a chyflwyno rhaglenni trawsnewid oherwydd mae'n rhoi syniad o'r modd y mae cymunedau lleol yn debygol o deimlo am y cynigion.
- Mae Aelodau nad ydynt ar y Pwyllgor Gwaith yn helpu i sicrhau y cymerir ymagwedd strategol, tymor hir pan mae bwriad i ailgyflunio gwasanaethau ar raddfa fawr a hynny drwy ddarparu her adeiladol wrth roi prawf ar ragdybiaethau, edrych ar risgiau a herio'r modd y mae adnoddau'n cael eu blaenoriaethu.

Ein Gwerthoedd**Trosolwg a Sgrwtini yn Ynys Môn....**

- Mae'n edrych 'ymlaen ac at allan' ac yn rhagweithiol yn hytrach nag yn 'fewnol ac mewn modd ymatebol'
- Mae gan sgrwtini rôl sydd wedi ei diffinio'n glir ac sy'n cael ei gwerthfawrogi yn nhrefniadau gwella a llywodraethiant y cyngor.
- Mae'n anwleidyddol, yn gadarn o ran ei fethodoleg ac yn cynnwys amrediad eang o ffynonellau tystiolaeth a safbwyntiau gan gynnwys rhai gan bartneriaid strategol, rheoleiddwyr a'r cyhoedd.
- Mae'n cael ei arwain gan gynghorwyr sy'n cael y cyfleoedd hyfforddi a datblygu y maent eu hangen i ymgymryd â'u rôl yn effeithiol.
- Mae'n derbyn cefnogaeth effeithiol gan dîm uwch arweinyddion y Cyngor sy'n sicrhau bod y wybodaeth a ddarperir ar gyfer trosolwg a sgrwtini o ansawdd uchel ac yn cael ei darparu mewn modd amserol a chyson.
- Mae'n cymryd i ystyriaeth bryderon a fynegir ar lefel ward mewn modd nad yw'n blwyfol wrth reoli ei raglen waith ar gyfer y dyfodol.
- Mae'n cael ei gynllunio'n dda, ei gadeirio'n effeithiol ac mae'n gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael iddo.
- Mae'n cael ei gydnabod gan y pwyllgor gwaith a'r uwch dîm arweinyddiaeth fel mecanwaith pwysig yn y Cyngor ar gyfer ymgysylltiad cymunedol ac mae'n golygu ei bod yn haws i ddinasyddion ymwneud â llywodraethiant.
- Adeiladu ymdiriedaeth a pherthnasau cadarnhaol gydag amrediad eang o gydranddeiliaid mewnol ac allanol.